

17. Сабадаш В.П. Деякі аспекти криміналістичної характеристики інтернет-шахрайства / В.П. Сабадаш // Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах: Всеукраїнська науково-практична конференція, 30 жовтня 2009 року, Запоріжжя: матеріалі у 2 ч. – Запоріжжя: Юридичний ін-т ДДУВС, 2009. – Ч. 1. – 288с.

18. Чернявский С.С. Методика розслідування злочинів у сфері банківського кредитування: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2002. – С. 9.

19. Шепітько В.Ю. Особливості криміналістичної характеристики шахрайства / В.Ю. Шепітько // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – №2. – С. 141-144.

20. Шепітько В.Ю. Вибрані твори / Валерій Юрійович Шепітько. – Х.: АПОСТІЛЬ, 2010. – 576 с.

21. Яблоков Н.П. Криміналістика. Учебник для вузів / Яблоков Н.П. – М.: Бек, 1996. – С. 48-50.

УДК 343.326:343.851]:354.31(477)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ ОРГАНАМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В УКРАЇНІ

Мальцев В. В.,

здобувач кафедри адміністративної діяльності
Національної академії внутрішніх справ

Анотація: В статті розглянуто особливості поняття, сутність, правове регулювання та забезпечення правового режиму антитерористичної операції органами внутрішніх справ України.

Ключові слова: правовий режим, антитерористична операція, надзвичайний стан, оперативна обстановка, правові засоби регулювання, органи внутрішніх справ.

Аннотация: В статье определяются особенности понятия, сущности, правовое регулирование и обеспечение правового режима чрезвычайного положения органами внутренних дел Украины.

Ключевые слова: правовой режим, антитеррористическая операция, чрезвычайное положение, оперативная обстановка, правовые способы регулирования, органы внутренних дел.

Annotation: The article regards the features of the concept, the essence, the legal means of regulating and ensuring the legal regime of antiterrorist operation by the bodies of internal affairs of Ukraine.

Key words: legal regime, anti-terrorist operation, the state of emergency, the situation, the legal means of regulation, the bodies of internal affairs.

Постановка проблеми. Ситуація в Україні щодо надзвичайних ситуацій, пов'язаних з масштабними проявами тероризму та сепаратизму на Сході характеризується як надзвичайно складна. Тенденція до зростання їх кількості, важкість ліквідації наслідків та нормалізації обстановки створюють серйозну загрозу безпеці як окремої людини, так і суспільства, навколишнього середовища, а також стабільності розвитку держави.

Слід зазначити, що в системах національної безпеки кожної держави відбуваються зміни в напрямі підготовки та розвитку дій, спрямованих на боротьбу з терористами, тобто антитероризму. На думку фахівців, найбільш ефективним правовим засобом протидії тероризму є введення правового режиму антитерористичної операції (далі – АТО) [11], в нашій державі передбаченої Законом України від 20 березня 2003 року № 6 «Про боротьбу з тероризмом» [4]. Антитерористична операція проводиться за наявності реальної загрози життю і безпеці громадян, інтересам суспільства або держави у разі, якщо усунення цієї загрози іншими способами є неможливим.

Особливе місце в механізмі забезпечення правового режиму антитерористичної операції відводиться органам внутрішніх справ (ОВС) України. Це, перш за все, обумовлюється широтою їх

повноважень, що дозволяють активно, за допомогою різноманітних засобів та методів, а також у різних формах виконувати поставлені оперативно-службові завдання в галузі виявлення, попередження, припинення та мінімізації наслідків терористичних акцій. Но, на жаль, на практиці проведення АТО можливості та повноваження ОВС не використовуються в повному обсязі на державному рівні. І. Раскін слушно зауважує, що питання про участь ОВС у забезпеченні правового режиму контртерористичної операції при всьому його теоретичному та практичному значенні залишається одним з найбільш дискусійних у теорії управління правоохоронними органами [8, с. 256].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аспекти особливих державно-правових режимів були предметом наукових пошуків таких провідних науковців, як: Д.Н. Бахрах, В.М. Гессен, В.В. Гушин, А.Н. Домрін, М.З. Ільясов, В.В. Лозбінев, С.В. Пчелінцев, П.О. Смирнов, О.І. Соловійов та ін. Результати досліджень окремих особливостей протидії тероризму, в тому числі в межах правового режиму антитерористичної операції, представлені в роботах українських та зарубіжних вчених Ю.І. Авдєєва, Ю.М. Антоняна, В.Ф. Антипенка, М.І. Дзлієва, В.П. Смельянова, О.В. Зубової, М.П. Кіреєва, А.А. Кондрашева, В. А. Ліпкана, Е.Г. Ляхова, А.Ф. Майдікова, А.В. Мельохіна, В. І. Олефіра, Н.В. Патрушева, В.Е. Петрицева,

В. М. Плішкіна, Д. С. Рудьмана, В. Б. Рушайло, О. В. Соколовського, В. В. Устинова, О. М. Хлобустова, О. Г. Широкової-Мурараш та ін. У дослідженнях В. А. Ліпкана розглядаються проблеми теорії та практики боротьби з тероризмом та іншими формами екстремістської діяльності у поєднанні з проблемою національної безпеки. А. С. Ізолітов розглядає різні аспекти юридичної відповідальності за порушення особливого порядку розповсюдження інформації, що встановлюється в умовах дії правового режиму контртерористичної операції. А. Е. Бондаренко розглядає питання правового регулювання організації контртерористичних операцій. О. В. Соколовський здійснив ґрунтовний аналіз адміністративно-правових засад діяльності органів внутрішніх справ України щодо протидії злочинам, пов'язаним з тероризмом. С. А. Трофімов визначає умови запровадження адміністративної відповідальності за порушення законодавства про правовий режим району проведення антитерористичної операції.

Визначаючи великий вклад вчених у дослідженнях наукових питань щодо різних аспектів як правових режимів у цілому, так і особливих правових режимів зокрема, слід відмітити, що проблеми забезпечення ОВС правового режиму антитерористичної операції не були предметом всебічного наукового аналізу.

Метою дослідження є визначення особливостей забезпечення правового режиму антитерористичної операції органами внутрішніх справ.

Вклад основного матеріалу. С. А. Анікієнко зазначає, що провідну роль у функціонуванні механізму правового забезпечення діяльності ОВС та спеціальних служб у зоні проведення антитерористичної операції здійснюють особливі адміністративно-правові режими надзвичайного стану [6, с. 42-43].

Поняття правового режиму часто зустрічається в науковій літературі, як однієї з категорій правознавства. Слід зазначити, що саме слово «режим» багатозначне за своїм змістом. Правовий режим визначається як: 1) соціальний режим об'єкта, що закріплений правовими нормами та забезпечений сукупністю юридичних засобів; 2) порядок регулювання, що виражається в комплексі правових засобів, які характеризують особливе співвідношення взаємодіючих між собою дозволів, заборон, а також позитивних обов'язків та створюють особливу спрямованість регулювання; 3) результат регулятивного впливу на суспільні відносини системи (певного набору) юридичних засобів, що притаманні конкретній галузі права та забезпечують нормальне функціонування даного комплексу суспільних відносин. На думку Д. Н. Бахраха, правовий режим – це офіційно встановлений особливий порядок правового регулювання, що відображає сукупність юридичних та організаційних засобів, які використовуються для закріплення соціально-правового стану об'єктів впливу та спрямований на забезпечення їх стійкого функціонування [7, с. 456]. С. С. Алексєєв вказує, що правовий режим є все ж саме режимом: слід брати до уваги основні смислові відтінки цього слова, в тому числі й те, що правовий режим виражає ступінь

жорсткості юридичного регулювання, наявність відомих обмежень або пільг, допустимий рівень активності суб'єктів, межі їх правової самостійності [5, с. 244].

Відповідно до статті 1 Закону «Про боротьбу з тероризмом» у районі проведення АТО встановлюється особливий порядок, який може передбачати надання суб'єктам боротьби з тероризмом спеціальних повноважень, необхідних для звільнення заручників, забезпечення безпеки і здоров'я громадян, які опинилися в районі проведення антитерористичної операції, нормального функціонування державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

Розглянемо особливості адміністративно-правового режиму АТО. Ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» визначає антитерористичну операцію як комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності [4].

Д. С. Рудьман пропонує інше визначення правового режиму АТО, під яким розуміє особливий правовий режим, що вводиться Указом Президента в межах території проведення конкретної контртерористичної операції з метою припинення та розкриття терористичного акту, мінімізації його наслідків та захисту життєво важливих інтересів особистості, суспільства та держави, що передбачає розширення повноважень органів державної влади та допускає в якості тимчасових заходів обмеження правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб [9, с. 52].

Об'єктом правового режиму АТО виступають суспільні відносини, спрямовані на запобігання та подолання системних негативних явищ у тих сферах адміністративно-правового регулювання, де виникає наявна реальна загроза життю і безпеці громадян, інтересам суспільства або держави у разі, якщо усунення цієї загрози іншими способами є неможливим. Предметом є встановлена в законодавчому порядку сукупність правил діяльності публічної адміністрації та поведінки громадян і невіддільних юридичних осіб з метою недопущення, усунення чи мінімізації наявної реальної загрози життю і безпеці громадян, інтересам суспільства або держави.

Сутність адміністративно-правового режиму АТО полягає в тому, що для суб'єктів права створюються система обов'язків і заборон, відповідно до яких вони обмежуються діяти на власний розсуд. Тим самим, усі суб'єкти права, що перебувають у зоні дії режиму АТО, потрапляють до звуженого правового «коридору», в якому їх діяння вважаються правомірними, вихід же за його межі є порушенням режиму АТО і призводить до застосування до них заходів адміністративного примусу та юридичної відповідальності.

Адміністративно-правовий режим АТО проявляється в адміністративно-правових засобах регулювання, що засновуються в централізованому порядку на емпіричному методі правового

регулювання, здійснюються в приписах правових норм, які встановлюють межі правил поведінки, визначають обов'язки і заборони суб'єктів адміністративного права, що перебувають у зоні дії АТО та забезпечуються заходами адміністративного примусу.

Працівники правоохоронних органів, військовослужбовці та інші особи, які залучаються до антитерористичної операції, на час її проведення підпорядковуються керівнику оперативного штабу. Як зауважує О.В. Соколовський, правоохоронна діяльність органів внутрішніх справ з протидії злочинам, пов'язаним з тероризмом – це система державних заходів правового, інституціонального й функціонального характеру зі створення антитерористичної нормативної бази, її застосування, а також установлення й усунення причин терористичних проявів. Механізм вказаної протидії являє собою сукупність організаційних, управлінських, законодавчих, правоохоронних і правозастосовних методів та заходів, спрямованих на прогнозування та нейтралізацію соціально-політичних факторів, що спричиняють тероризм, а також попередження та запобігання їм [10, с. 182].

Правове регулювання діяльності ОВС у ході проведення АТО можна визначити як діяльність уповноважених суб'єктів, що здійснюється на сформованій правовій основі та спрямована на реалізацію завдань з виявлення, запобігання, розслідування, кримінального переслідування, припинення прихованих та відкритих злочинних посягань на національну безпеку за допомогою закріплених в нормах права правових засобів здійснення даної діяльності.

Правовими підставами діяльності ОВС у ході проведення АТО є: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV «Про боротьбу з тероризмом»; Закон України від 20 грудня 1990 р. 565-ХІІ «Про міліцію», Постанова Верховної Ради України від 14.08.2014 № 1650-VII «Про прийняття за основу проекту Закону України про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції»; Указ Президента України від 14.04.1999 № 379 «Про Положення про антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України»; Закон України від 12.08.2014 № 1631-VII «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції»; Закон України від 12.08.2014 № 1630-VII «Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» щодо превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години»; Закон України від 12.08.2014 № 1633-VII «Про внесення змін до Закону України «Про міліцію» щодо умов застосування сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї у районі проведення антитерористичної операції»; Закон України від 12.08.2014 № 1632-VII «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції»; Наказ Міністерства юстиції України від 17.06.2014 № 953/5

«Про невідкладні заходи щодо захисту прав громадян на території проведення антитерористичної операції» та ін.

На основі проведеного аналізу нормативно-правової бази діяльності ОВС щодо забезпечення правового режиму АТО є всі підстави констатувати, що така діяльність має ґрунтовну правову основу, яка утворюється розвинутою системою правових норм концептуального та предметно-практичного рівня.

В умовах проведення АТО на Сході України працівникам ОВС, які діють разом з іншими силовими структурами, поставлені такі завдання:

- забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів; участь у наданні соціальної, правової допомоги громадянам, сприяння у межах своєї компетенції державним органам, підприємствам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків;

- запобігання правопорушенням і їх припинення; охорона та забезпечення громадського порядку: забезпечується прийом, реєстрація, облік і вирішення заяв, повідомлень про вчинені і ті, що готуються, злочини, а також іншої інформації про події і факти, які стосуються боротьби зі злочинністю, своєчасне приймання за ними рішення. Крім того, проводиться робота із запобігання злочинам і вживаються необхідні заходи щодо їх припинення, а також оперативно-розшукові та інші передбачені законом заходи з метою розкриття злочинів і виявлення осіб, що їх вчинили; порушує кримінальні справи, здійснює невідкладні слідчі дії для встановлення і закріплення слідів злочину; провадить у межах своєї компетенції дізнання з кримінальних справ;

- розшук осіб, які переховуються від органів дізнання, слідства і суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб;

- охорона, конвоювання та утримання затриманих і взятих під варту осіб;

- забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів;

- забезпечення безпеки дорожнього руху; додержання законів, правил, нормативів у цій сфері, перевірка автотранспортних засобів на предмет законності володіння та використання;

- контроль додержання громадянами та службовими особами встановлених законодавством правил паспортної системи, в'їзду, виїзду, перебування на території району проведення АТО та транзитного проїзду через її територію;

- своєчасне реагування на повідомлення про аварії, катастрофи, стихійне лихо та інші надзвичайні події, вживати невідкладних заходів щодо ліквідації їх наслідків, рятування людей і надання їм допомоги;

- фізичне затримання терористів, а у випадках, коли їх дії реально загрожують життю та здоров'ю заручників, учасників операції або інших осіб, знешкоджувати терористів;

- забезпечення зберігання речових доказів, документів, речей, цінностей;

- роззброєння та охорона осіб, затриманих під час проведення антитерористичної операції;

• застосування до порушників адміністративно-правового режиму АТО заходів адміністративного примусу, притягнення їх до адміністративної відповідальності чи створення умов для такого притягнення.

С.А. Трофімов зазначає, що найбільш поширеними є такі правопорушення в районі проведення АТО:

- непоко́ра законним вимогам суб'єктам антитерористичної діяльності про дотримання заходів і тимчасових обмежень, встановлених у районі проведення антитерористичної операції;

- проникнення або спроба проникнення без відповідного дозволу в район проведення антитерористичної операції;

- створення перешкод проведенню антитерористичної операції [12].

Відповідно до статей 14, 15 Закону «Про боротьбу з тероризмом», правоохоронним органам для виконання покладених на них обов'язків надані наступні права:

1) Організувати патрульну охоронну службу та виставляти оточення.

2) Тимчасово запроваджувати обмеження прав і свобод громадян.

3) Частково, або повністю припиняти на вимогу керівників, учасників антитерористичної операції роботу підприємств, установ та організацій, що знаходяться в районі проведення АТО.

4) Залучати за їх згодою та у встановленому порядку до виконання окремих доручень під час проведення АТО відповідних фахівців підприємств, установ та організацій.

5) Застосовувати відповідно до законодавства України зброю і спеціальні засоби;

6) Затримувати і доставляти в органи внутрішніх справ осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення чи інші дії, що перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до антитерористичної операції, або дії, пов'язані з несанкціонованою спробою проникнення в район проведення антитерористичної операції і перешкоджання її проведенню;

7) Перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів – затримувати їх для встановлення особи;

8) Здійснювати в районі проведення антитерористичної операції особистий догляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться;

9) Тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів і пішоходів на вулицях та дорогах, не допускати транспортні засоби, у тому числі транспортні засоби дипломатичних представництв і консульських установ, та громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти, виводити громадян з окремих ділянок місцевості та об'єктів, відбуксировувати транспортні засоби;

10) Входити (проникати) в жилі та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать громадянам, під час припинення терористичного акту та при переслідуванні осіб, які підозрюються у вчиненні такого акту, на територію та в приміщення

підприємств, установ і організацій, перевіряти транспортні засоби, якщо зволікання може створити реальну загрозу життю чи здоров'ю людей;

11) Використовувати із службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, у тому числі спеціальні, що належать громадянам (за їх згодою), підприємствам, установам та організаціям, за винятком транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав та міжнародних організацій, для запобігання терористичному акту, переслідування та затримання осіб, що підозрюються у вчиненні терористичного акту, або для доставки осіб, які потребують термінової медичної допомоги, до лікувальних закладів, а також для проїзду до місця злочину.

Висновки. Одна з основних проблем полягає у механізмі виконання правових норм на практиці і, на жаль, спостерігаються суттєві порушення прав і свобод громадян з боку суб'єктів АТО. З метою підвищення ефективності виконання покладених на ОВС оперативно-бойових завдань та вдосконалення їх майстерності в сфері боротьби із злочинністю в надзвичайних умовах АТО, на нашу думку, необхідно: формувати високу професійну, тактичну, психологічну готовність до виконання службових завдань в екстремальних умовах; вдосконалювати форми та методи діяльності шляхом проведення разом з оперативними підрозділами командно-штабних навчань, спеціальних комплексних занять та оперативно-тактичних навчань; попередньо відпрацьовувати питання взаємодії з іншими суб'єктами АТО при рішенні спільних оперативно-бойових завдань; використовувати світовий досвід з боротьби із злочинністю на території проведення АТО; вдосконалювати механізм застосування методик припинення та розслідування злочинних дій; забезпечувати постійну бойову та мобілізаційну готовність персоналу ОВС; поглиблювати спеціалізацію підрозділів згідно зі специфікою оперативної обстановки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 4. – Ст. 20 (із змінами).
3. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000р. № 1550-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №23. – Ст. 176. – С. 13–17.
4. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV.
5. Алексеев С.С. Теория права / С.С.Алексеев. – М.: БЕК, 1995.
6. Аникиенко С.А. Административно-правовой режим чрезвычайного положения, вводимого в связи с социальными конфликтами: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.02. / С.А. Аникиенко. – М., 1994. – 203 с.
7. Бахрах Д. Н., Российский Б. В., Стариков Ю. Н. Административное право: Учебник для вузов. – 2-е изд., изм. и доп. – М.: Норма, 2005. – 800 с.
8. Раскин И.Л. Участие органов внутренних дел в обеспечении правового режима контртеррористической операции // Пробелы в российском законодательстве. – 2010. – №4. – С. 256-258.
9. Рудьман Д. С. Конституционно-правовые основы обеспечения органами внутренних дел прав и свобод

человека и гражданина в условиях проведения контртеррористической операции: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Д. С. Рудьман. – Москва, 2009. – 201с.

10. Соколовський О.В. Адміністративно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ України по протидії злочинам, пов'язаним з тероризмом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. / О.В. Соколовський. – Київ, 2010. – 206 с.

11. Строителев А.Н. Режимы чрезвычайного положения и контртеррористической операции - правовая

основа борьбы с терроризмом // Обозреватель. – 2010. – № 9(248). – С. 83-93.

12. Трофімов С.А. Щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення законодавства про правовий режим району проведення антитерористичної операції / Теорія і практика правознавства // Електронне наукове фахове видання Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – Випуск 1/2011.

УДК 342.95

ПОМИЛКА ЯК СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ

Павленко А. В.,

здобувач кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Анотація: У статті розглядається та аналізується таке соціально-правове явище як помилка. Прیدілено увагу визначенню поняттю «помилка» в основних галузевих дисциплінах таких як кримінальне право, цивільне право, теорія держави і права, а також зроблено висновок, щодо існування адміністративних помилок.

Ключові слова: помилка, юридична помилка, помилка в праві, адміністративна помилка.

Анотация: В статье рассматривается и анализируется такое социально-правовое явление как ошибка. Уделено внимание определению понятию «ошибка» в основных отраслевых дисциплинах, таких как уголовное право, гражданское право, теория государства и права, также сделан вывод, о существовании административных ошибок.

Ключевые слова: ошибка, юридическая ошибка, ошибка в праве, административная ошибка.

Annotation: The article examines and analyzes a socio-legal phenomenon as a mistake. Attention is paid to the definition of «error» in the main sectoral disciplines, such as criminal law, civil law, theory of state and law, also concluded the existence of administrative errors.

Key words: error, error of law, error of law, administrative error.

Відголоски формалізації проблеми помилки доходять з часів афінської юриспруденції, де були введені в оборот право користування та розпорядження речами, розподіл на рухомість та нерухомість. Так, виникали відносини між людьми з приводу речей та спостерігалися сумнівні ситуації з цього приводу [7, с. 230-231].

Помилка є об'єктивною реальністю будь-якої діяльності людини. У зв'язку з тим, що помилка у юридичній діяльності, як правило, «має» певні юридичні наслідки, проблема з'ясування юридичного загальнонаукового значення помилки і розробка її родового поняття є одним із актуальних завдань сучасної юриспруденції.

Вивченню питання про помилки у застосуванні права приділили увагу ряд вчених як сучасного, так і радянського періодів.

Однак, у сфері теоретичного осмислення сутності та змісту юридичної помилки як категорії правознавства, існує низка невирішених питань або питань, що потребують певного уточнення, доповнення, переосмислення, додаткового дослідження та обґрунтування.

Аналіз різних підходів до визначення сутності помилки у правознавстві, дає підстави відмітити, що деякі вчені-правознавці пов'язують юридичне значення помилки зі свідомо-вольовою діяльністю

суб'єкта правового відношення чи професійної діяльності. Логічною посилкою такої позиції є семантика слова «помилка» [4, с. 31]

Так, приміром, укладачі «Словника української мови» у 10-ти томах надають таку інтерпретацію поняття помилки: «Помилка – неправильність у вчинках, діях; помилка – неправильна думка, хибне уявлення про когось, щось» [12, с. 118]. У тлумачному словнику В.І. Даля про помилку сказано, що: помилка це – «невірність, промах, огріх, обмовка чи непорозуміння, погане, помилкове розпорядження чи вчинок, неумисний вчинок або мимовільне, неумисне викривлення чогось» [3, с. 780].

Поняття помилки розглядалось з точки зору логіки та акцентувалась увага на тому, що помилки зосереджуються в думках чи будь-яких інших розумових висновках. Помилковим розумінням називається такий висновок, який не відповідає дійсності чи об'єктивній реальності, хоча це й сприймається за реальність.

Вказані вище тлумачення не є найвищою ступінню науковості, а дають лише загальні та узагальнені знання про помилку.

В юридичній літературі знайти єдине розуміння помилки важко, хоча й за останній період склалась думка, що помилка – це неправильне розуміння ситуації, яке призводить до небажаного результату, особливо стосовно правозастосовчої помилки. Для визначення юридичної природи помилки не завадить звернутись до суспільної постановки проблеми в